

Izvirna jezikovna različica te strani [\[fr\]](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

francoščina

Swipe to change

Specializirana sodišča v državah članicah

Francija

Ta stran vsebuje pregled ustavnih in upravnih sodišč v Franciji.

Ustavni svet

Ustavni svet (*Conseil constitutionnel*), ustanovljen z ustavo pete republike 4. oktobra 1958, ni na vrhu nobene hierarhije niti rednih niti upravnih sodišč. V tem smislu ni vrhovno sodišče.

Ima devet članov, od katerih se tretjina zamenja vsake tri leta. Člani so imenovani za devet let, brez možnosti podaljšanja mandata; tri člane imenuje predsednik republike, tri člane predsednik senata in tri člane predsednik narodne skupščine. Nekdanji predsedniki republike so po zakonu dosmrtni člani Ustavnega sveta, kadar ne opravljajo funkcije, ki je nezdružljiva z mandatom člana tega sveta, saj v tem primeru ne morejo odločati.

Predsednika Ustavnega sveta med člani tega sveta izbere predsednik republike.

Da oseba postane član Ustavnega sveta, ji ni treba izpolnjevati nobene zahteve glede starosti ali poklica. Funkcija svetovalca (*Conseiller*) pa je nezdružljiva s funkcijo člana vlade ali ekonomsko-socialnega sveta ter seveda s katero koli voljeno funkcijo. Za člane Ustavnega sveta poleg tega veljajo enaka pravila o nezdružljivosti funkcije kot za člane narodne skupščine in senata.

Ustavni svet je stalni organ, zaseda pa glede na število zahtev, ki se mu predložijo. Zaseda in odloča samo na plenarnih obravnavah. Za sprejemanje odločitev velja pravilo sklepčnosti, po katerem se zahteva navzočnost sedmih sodnikov. Če je število glasov neodločeno, odloči glas predsednika. Člani nimajo možnosti oddati odklonilnih ločenih mnenj.

Postopek je pisni in kontradiktoren. Vendar lahko stranke v volilnem sporu zahtevajo zaslišanje. Poleg tega se pri proučitvi prednostnih vprašanj o ustavnosti na obravnavi izjavijo stranke in njihovi zastopniki.

Po vsebini je mogoče pristojnost Ustavnega sveta razdeliti v dve kategoriji.

Pristojnost v dveh vrstah sporov:

Zakonodajni spor

Svet *ex ante* odloča o ustavnosti (*contrôle de constitutionnalité préventif*), pri čemer ne gre za obravnavo dejanskih zadev. Postopek je neobvezen glede redne zakonodaje in mednarodnih zavez, vendar obvezen glede sistemskih zakonov (*lois organiques*) in poslovnikov obeh domov parlamenta. Postopek se izvede po glasovanju v parlamentu, vendar pred razglasitvijo zakona, ratifikacijo ali odobritvijo mednarodne zaveze in začetkom veljavnosti poslovnika posameznega doma parlamenta. Pri neobveznem postopku lahko vlogo (*saisine*) predložijo politični organi (predsednik republike, predsednik vlade, predsednik narodne skupščine ali senata) ali 60 poslancev oziroma 60 senatorjev.

Nadzor ustavnosti z ugovorom je bil uveden 1. marca 2010, ko je bilo uveljavljeno prednostno vprašanje o ustavnosti (*question prioritaire de constitutionnalité*).

Od navedenega datuma lahko vsak posameznik v postopku pred sodiščem trdi, da zakonska določba krši pravice in svoboščine, zagotovljene z ustavo.

Zadeva se lahko predloži Ustavnemu svetu le, če vlogo odobri Državni svet ali Kasacijsko sodišče, ki morata svoje mnenje predložiti v treh mesecih.

Ustavni svet odloča o delitvi pristojnosti med zakonodajnimi in izvršilnimi akti. Zadevo mu lahko predloži predsednik narodne skupščine ali senata med zakonodajnim postopkom glede posameznega ukrepa ali vlada, po zaključenem zakonodajnem postopku pa predsednik vlade, ki lahko zahteva zmanjšanje vrednosti ukrepa, sprejetega v obliki zakona.

Volilni ali referendumski spor

Ustavni svet odloča o zakonitosti volitev predsednika republike in referendumov, ter razglasi izide. Odloča tudi o zakonitosti volitev, sistemih pasivne volilne pravice in nezdružljivosti funkcije članov obeh domov parlamenta.

Vloga v zvezi z volitvami in glasovanji lahko Ustavnemu svetu predloži kateri koli volivec; število teh vlog se je zelo povečalo od sprejetja zakonodaje o organizaciji volilnih izdatkov in nadzoru nad njimi – v takem postopku je Ustavni svet pritožbeno sodišče za kandidate na parlamentarnih in predsedniških volitvah.

Posvetovalna pristojnost

Ustavni svet izda mnenje, kadar se voditelj države z njim uradno posvetuje o izvajanju člena 16 ustave (o polni pristojnosti v kriznem obdobju) in pozneje o odločbah, sprejetih v tem okviru.

Vlada se poleg tega posvetuje z Ustavnim svetom o aktih v zvezi z organizacijo volitev predsednika republike in referendumov.

Vse odločitve se sprejmejo v enaki obliki, ki zajema:

navedbe veljavnih aktov in postopkovnih elementov;

obrazložitev v točkah, v katerih se analizirajo razlogi ter se navedejo veljavna načela in odgovor na vlogo, in

izrek, razdeljen na člene, v katerih je predstavljena sprejeta odločitev.

Odločbe zavezujejo vladne institucije ter vse upravne in sodne organe. Zoper njih ni nobenega pravnega sredstva. Pravnomočen ni samo izrek, ampak tudi obrazložitev, ki ta izrek nujno utemeljuje. Ustavni svet pa vseeno priznava zahtevo za popravek stvarne napake.

Določba, ki je bila razglašena za neustavno v okviru preventivnega nadzora, ne more biti sprejeta niti se ne uporablja.

Določba, ki je bila razglašena za neustavno na podlagi prednostnega vprašanja o ustavnosti, se razveljavi z učinkom od objave odločbe Ustavnega sveta ali od poznejšega datuma, določenega z navedeno odločbo. Ustavni svet določi pogoje in omejitve, v okviru katerih se lahko izpodbijajo že nastali učinki take določbe.

Učinek odločb v volilnih sporih je različen, saj se lahko razveljavijo glasovnice in tudi same volitve, povzroči pa lahko tudi razglasitev neobstoja pasivne volilne pravice kandidata in/ali odstop izvoljene osebe po uradni dolžnosti.

Odločbe se vročijo strankam in objavijo v uradnem listu (*Journal officiel de la République française*); v primeru preventivnega nadzora ustavnosti se objavijo tudi vse vloge parlamenta ter stališča vlade.

Vse odločbe, ki jih je Ustavni svet sprejel od svoje ustanovitve, so na voljo na njegovem spletišču.

Upravna sodišča

Naloge upravnih sodišč

Nadzor uprave opravljajo upravna sodišča, ki so neodvisna od uprave (ločitev upravnih in sodnih funkcij) in ločena od rednih sodišč (pravosodni dualizem, *dualisme judiciaire*). Nadzor lahko opravljajo tudi upravni organi, vendar so odločbe teh organov potem predmet sodnega nadzora.

Upravna sodišča (*tribunaux administratifs*) so splošna upravna sodišča na prvi stopnji. Specializirana upravna sodišča so številna in različna, na primer:

finančna sodišča (regionalni računski senati (*chambre régionale des comptes*) in Računsko sodišče (*Cour des comptes*));

nacionalno sodišče za področje azila (*Cour nationale du droit d'asile*),

disciplinska sodišča (Sodišče za proračunsko in finančno disciplino, Vrhovni sodni svet, zbornična sodišča, univerzitetna sodišča itd.).

Pritožba zoper njihove odločbe se načeloma vložijo pred pritožbenimi upravnimi sodišči (*cours administratifs d'appel*), zoper odločbe katerih se kasacijska pritožba vložijo pri Državnem svetu (*Conseil d'État*). Državni svet v enaki vlogi kot Kasacijsko sodišče nadzira samo pravilno izvajanje postopkovnih in pravnih pravil v sodnih odločbah, ki se izpodbijajo pred njim, odloča pa tudi na prvi in zadnji stopnji v nekaterih sporih, v katerih se na primer izpodbijajo regulativni akti ministrov.

O sporih o pristojnosti med dvema vrstama sodišč odloča Sodišče za spore (*Tribunal des conflits*), ki ga enakovredno sestavljajo člani Kasacijskega sodišča in Državnega sveta.

Ustavni svet preverja skladnost zakonov z ustavo in ne odloča o ukrepih ali dejanjih javne uprave.

Notranja organizacija upravnih sodišč

Upravna sodišča (teh je 42) in pritožbena upravna sodišča (teh je trenutno osem, kmalu pa jih bo devet) so organizirana v oddelke. Število in vrste področij se razlikujejo glede na člane sodišča in odločitve o notranji strukturi, ki jih sprejme vodja sodišča. Državni svet ima samo en oddelek s sodno funkcijo, in sicer oddelek za spore (*Section du contentieux*); drugi oddelki, imenovani upravni oddelki, opravljajo posvetovalno funkcijo Državnega sveta.

Oddelek za spore je razdeljen na deset pododdelkov, specializiranih za različna področja sporov. Sodbo na področju splošnega upravnega prava izdaja skupaj dva pododdelka (devet članov). Če je zadeva bolj zapletena ali občutljiva, jo obravnava oddelek za spore (v takem primeru ga sestavljajo predsedniki pododdelkov, predsednik oddelka za spore in namestniki predsednikov, skupaj 17 članov) ali skupščina za spore (*Assemblée du contentieux*, ki jo sestavljajo predsedniki oddelkov Državnega sveta, predseduje pa ji podpredsednik Državnega sveta, skupaj 13 članov).

Status članov upravnih sodišč

Člani upravnih sodišč tradicionalno nimajo statusa sodnika (*magistrats*) v smislu francoske ustave, saj je ta namenjen samo članom rednih sodišč. Zanje veljajo splošna pravila o javnih uslužbencih. Zato predpisi, ki se uporabljajo za člane upravnih sodišč, dolgo niso vsebovali nobenih posebnih pravil, ki bi se razlikovala od tistih, ki se uporabljajo za druge vrste javnih uslužbencev. Vendar so se v osemdesetih letih 20. stoletja pogoji za imenovanje članov upravnih sodišč razvili v smeri njihove večje neodvisnosti.

Ustavni svet je v svoji odločbi z dne 22. julija 1980 potrdil obstoj in neodvisnost upravnih sodišč, ti dve značilnosti pa sta zdaj del temeljnih načel prava države. Upravni sodniki imajo torej poseben status, ki jim zagotavlja neodvisnost, zlasti z zagotavljanjem, da jih ni mogoče odpoklicati.

Poleg tega se od sprejetja zakona št. 2016-483 z dne 20. aprila 2016 o ravnanju, pravicah in obveznostih uradnikov člani upravnih sodišč in pritožbenih upravnih sodišč štejejo za sodnike (*magistrats*; člen L. 231-1 zakonika o upravnem pravosodju (*code de justice administrative*)).

Medtem ko so sodniki rednih sodišč združeni v eno samo kategorijo (*corps*), pa upravni sodniki spadajo v dve kategoriji: v eni so člani Državnega sveta, v drugi pa člani nižjih upravnih sodišč in pritožbenih upravnih sodišč.

Čeprav so bila pravila, ki se zanje uporabljajo, dolgo v različnih aktih, so zdaj združena v zakoniku o upravnem pravosodju.

Pravne zbirke podatkov na teh področjih

Pravne zbirke podatkov v Franciji so dostopne na internetu v okviru javne službe. Spletišče <https://www.legifrance.gouv.fr/> vsebuje:

v podatkovni zbirki JADE odločbe Državnega sveta, Sodišča za spore, pritožbenih upravnih sodišč in izbor odločb upravnih sodišč; ter v podatkovni zbirki CONSTIT odločbe Ustavnega sveta.

Ali je dostop do zbirke podatkov brezplačen?

Da, dostop do zbirke je brezplačen.

Kratek opis vsebine

Podatkovna zbirka JADE vsebuje 230 000 odločb in se vsako leto poveča za 12 000 odločb, v zbirki CONSTIT pa je 3 500 odločb, katerih število se vsako leto poveča za 150.

Sorodne povezave

Sodna pristojnost – Francija

Zadnja posodobitev: 12/05/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.